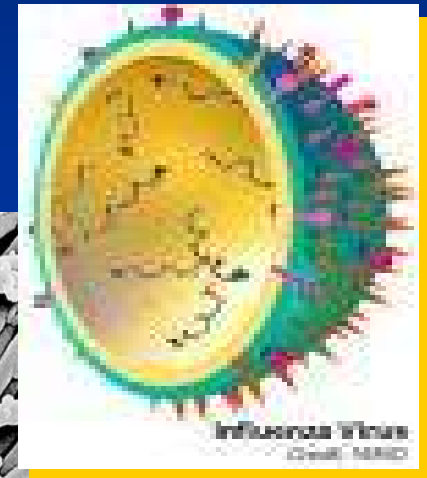
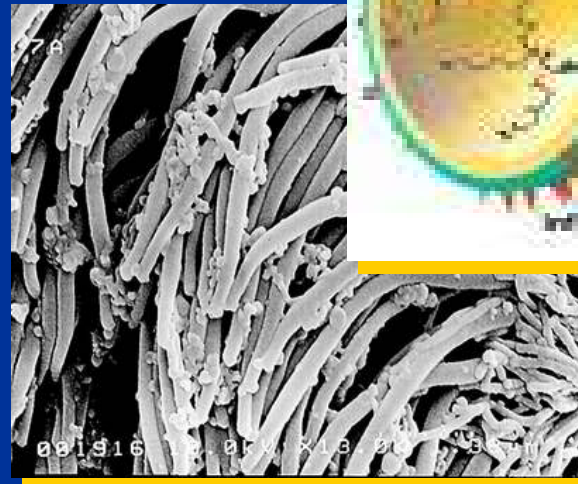

INFLUENZA

Aida dr Zajković

UVOD

- INFLUENCA (gripa) je kozmopolitska bolest sa vrlo brzim širenjem i danas se od svih klasičnih infektivnih bolesti samo ona pojavljuje pandemijski (širenje po cijelom svijetu). Zbog toga je i priskrbila epitet „JEDINE NEUKROĆENE POŠASTI IZ PROSLOSTI“.
- Manje ili veće epidemije pojavljuju se svake godine tokom zimskih mjeseci, u Evropi i kod nas od decembra do aprila. Osnovna značajka koja određuje razmjera epidemije je stepen imuniteta protiv virusa influence u određenoj populaciji. Kad se dogode veće antigenske promijene virusa influence A za koje je razina antitijela u populaciji niska, mogu se pojaviti epidemije većih razmjera. Epidemije uzrokovane virusom influence B su manjih razmjera, a pojavljuju se svakih 5-6 godina. Virus influence C uzrokuje blaži oblik respiratorne bolesti, najčešće običnu prehladu. U epidemiji obično oboli 10-20% stanovništva, a u određenim populacionim grupama i do 50%.
- Nepoznato je gdje se virus nalazi i kako preživljava između epidemija kao i faktori koji utječu na početak i završetak epidemije gripe. Savremeni način života u velikim gradovima, putovanja, te rad u velikim kolektivima i svakodnevni kontakt s mnogo ljudi idealni su uslovi za brzo širenje influence.

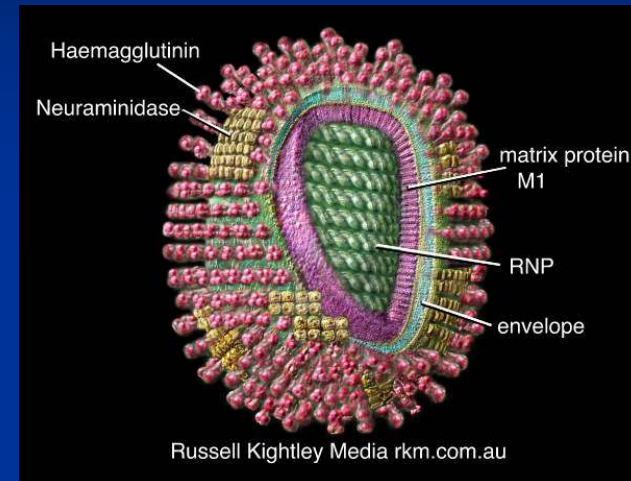
DEFINICIJA I HISTORIJA

- Influenca ili gripa je teška akutna lako prenosiva bolest disajnog sistema prouzročena virusom influence A i B. Pojavljuje se gotovo svake godine u zimskim mjesecima u obliku većih ili manjih epidemija ili pandemija.
- Povijesno je osobito istaknuta velika pandemija gripe 1918 god. Nazvana Španjolskom gripom kada je od influence umrlo gotovo više od 20 miliona ljudi širom svijeta. Sljedeća velika epidemija dogodila se 1957 god., te potom 1968, a od tada pa do sada vlada dugo međuepidemijsko razdoblje i to je razlog zašto svijet strepi od nove pandemije gripe.
- Strahuje se da bi aktuelna pojava ptičije gripe uzrokovane virusom influence A sa antigenskom formulom H5N1 moga biti uvodom u pojavu pandemije tog soja virusa. No taj se virus još ne prenosi sa čovjeka na čovjeka. Međutim smatra se da bi se daljnom mutacijom virus mogao prenositi i sa čovjeka na čovjeka.

KLINIČKA OBRADA BOLESTI

Etiologija

- Virus influence pripada grupi RNA virusa, porodici paramixovirusa. Virusi influence su čestice sferičnog oblika sa promijerom od 80-120 nanometara. Virus influence pokazuje infektivnost i selektivnost za epitelne ćelije respiratornog trakta. Sva tri tipa virusa influence A, B, C, su antigeno različiti i ne stvaraju imunitet jedan prema drugom. Inače virusi influence se odlikuju svojom antigenom nestabilnošću i sklonošću ka mutacijama.

- U skladu sa prihvaćenom nomenklaturom, virusi influence se kodiraju po H i N antigenima. Influenca A ima dvije vrste antigena H (hemaglutinin) i N (neuraminidazu). H antigen je ribonukleinski antigen i prisutan je u inficiranoj ćeliji, a otkriva se sa RVK. N je glukoproteinski antigen i nalazi se na vanjskoj površini virusa. Virus influence A je podvrgnut periodičnim antigenim varijacijama (antigeni druf) uglavnom preko H i N antigena koji su genetički neovisni. Podtipovi virusa influence A su: H0, H1, H2, H3, H4, N1, N2 i N3. Virus influence B također ima dva antigena H i N, ali antigene mutacije kod ove vrste nisu tako česte

KLINIČKA OBRADA BOLESTI

Patogeneza

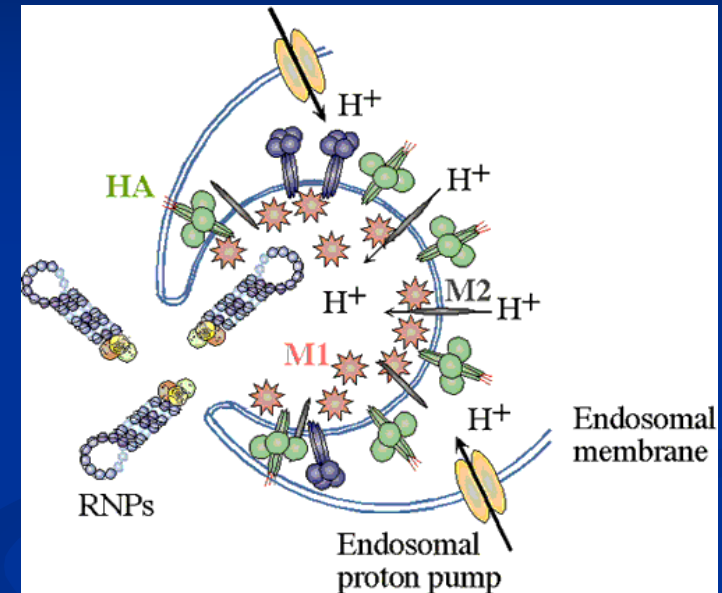
- Virusi influence ulaze u čovječiji organizam preko respiratornih organa. Virus pokazuje izuzetan tropizam prema epitelu respiratornih organa.
- Težina oštećenja zavisi od virulence virusa. Plućne lezije počinju oko hilusa i šire se periferno zahvatajući lobuse. Oboljeli dijelovi pluća su crveni i edematozni. Mikroskopski se nalazi: epitelna nekroza na koju se nadoveže sekundarno bakterijski infekt.
- Opšti simptomi su najvjerojatnije posljedica viremije i toksemije. Virus veoma brzo nestaje iz organizma tako da je bolesnik zarazan najviše 5-6 dana, što znači u ranoj fazi bolesti.

KLINIČKA OBRADA BOLESTI

Patogeneza

- U patogenezi influence treba razlikovati dvije faze:
 - primarna ili virusna faza
 - sekundarna bakterijska faza
- Infekcija ćelija se odvija u više faza:
 - apsorpcija virusa na ćeliju
 - enzim virusa mucinaza razara ćelijski zid i omogućava prodor virusa u ćeliju
 - nakon prodora virusa u ćeliju nastupa latentna faza
 - u sljedećoj fazi nastupa razmnožavanje virusa u ćeliji i za 2-3 dana virus se može širiti u krvotok (viremija)
- Prema svemu ovome influenza je ciklično oboljenje.

KLINIČKA SLIKA

- Inkubacija je veoma kratka i traje prosječno oko 2-3 dana. Početak bolesti je iznenađan sa naglom drhtavicom, ježom, glavoboljom, i bolovima u čitavom tijelu, anoreksijom, a kod težih slučajeva i sklonošću ka kolapsima.
- Temperatura se kreće između 38 do 39 stepeni celzijusa i ovaj febrilni period traje najviše 2-3 dana. Za prvih 12 sati, temperatura najbrže raste i doseže i do 40 stepeni.
- Opšti simptomi su neobično izraženi i traju za svo vrijeme bolesti, a uz ovo se javljaju i kataralni simptomi (nazalna i faringealna iritacija).
- Prema tome, influenza bi bila jedno kratkotrajno febrilno oboljenje sa izraženim kataralnim sindromom od respiratornih organa i ovaj nekomplicirani klinički oblik obično traje 3-4 dana, međutim postoje različite kliničke varijacije – od veoma diskretnih formi do znatno težih malignih oblika.

KOMPLIKACIJE

1. plućne komplikacije (pneumonija, bronhitis)
2. kardijalne komplikacije (myocarditis, pericarditis)
3. ORL-komplikacije (sinusitis, otitis)
4. nervne komplikacije – encefalitis je rijedak, ali se mogu javiti pareze, paralize, konvulzije
5. očne komplikacije
6. komplikacije na probavnom traktu
7. urogenitalne komplikacije
8. kožne komplikacije
9. komplikacije na zglobovima, kostima i mišićima

DIJAGNOZA

- Za praktičnog ljekara u doba epidemije je dovoljno postaviti dijagnozu na osnovu kliničke slike i toka bolesti.
- Dijagnoza se najsigurnije može postaviti direktnom izolacijom virusa iz nazofarinksa, i to u prva dva dana bolesti, tj. za vrijeme febrilne atake. Kasnije se virus ne može izolovati.
- Dokazivanje antitijela tj. serološke pretrage je moguće vršiti tek krajem prve sedmice bolesti
- Četvorostruki porast titra antitijela smatra se pozitivnim prilikom interpretacije rezultata

DIFERENCIJALNA DIJAGNOZA

- virusne infekcije gornjih respiratornih puteva
- atipične virusne pneumonije
- poliomijelitis u akutnom stadiju
- milijarna tuberkuloza
- salmoneloze na početku bolesti
- Q groznica
- infektivna mononukleoza
- virusni hepatitis u preikteričnom stadiju

TERAPIJA I PROFILAKSA

- Simptomatska terapija uz mirovanje i ležanje u postelji nekoliko dana. Za bolesnika je bolje da ostane da leži kod kuće nego da bude hospitalizovan, pošto postoji opasnost od intrahospitalnih infekcija. Preporučuje se lako probavljiva ishrana sa dosta tekućine.
- Primjena antipiretika, analgetika, ekspektoransa ima opravdanje. Izbjegavati davanje sedativa

Vakcinacija:

- klasičnom mrtvom vakcinom
- živom (atenuiranom) vakcinom
- prevencija kemoterapeuticima

JAVNO-ZDRAVSTVENI ASPEKT BOLESTI

- Gripa ili influenza ima veliki utjecaj na svakodnevni život i funkcionisanje ljudi, jer dovodi do odsustva iz škole (epidemije se najčešće i najlakše šire u školama) ili sa radnog mjesta. Također, kod starih osoba preko 65 godina, mlađe djece do 2 god. i žena u drugom ili trećem trimestru trudnoće može doći do komplikacija kao što su zapaljenje pluća koje zahtijeva hospitalizaciju bolesnika.
- Bolest može da bude fatalna u starih osoba, osoba sa hroničnim bolestima (astma, hronični bronhitis, srčane ili bubrežne bolesti) ili slabostima imunološkog sistema (primjena imuno supresiva, infekcija HIV virusom).
- Prema podacima iz SAD, 10-20% stanovništva je inficirano virusom u toku jedne sezone tako da godišnje zbog gripa bude zabilježeno preko 110. 000 hospitalizacija i oko 20. 000 smrtnih slučajeva.

ULOGA OBITELJSKOG / PORODIČNOG LJEKARA

- Uloga porodičnog ljekara se sastoji u tome da educira stanovništvo o prevenciji gripe.
- Redovna vakcinacija pogotovo za rizične grupe: starije osobe, malu djecu, trudnice, imunodeficientne, hronične bolesnike.
- Izbjegavanje skupova u zimskom periodu, pravilna prehrana (dosta vitamina), rano otkrivanje bolesti, adekvatno liječenje, sprječavanje komplikacija, a u slučaju komplikacija, njihovo adekvatno i blagovremeno prepoznavanje i otklanjanje.

ZAKLJUČAK

- Influenca je akutno virusno i veoma zarazno oboljenje u najvećem broju slučajeva blage kliničke slike, koje ako se na vrijeme ne prepozna i ne počne liječiti, može dovesti do fatalnih posljedica zbog komplikacija. To je jedna od najučestalijih bolesti na svijetu.

LITERATURA:

- Teftedarija, Muhamed; Opšta i specijalna infektologija, Sarajevo 1990.
- CENTERS FOR DISEASE CONTROL: Prevention and control of influenza. Morb Mort Week Rep 40:1, 1991
- DOLIN R. i sur.: A controlled trial of amantadine and rimantadine in the prophylaxis of influenza A infection. N Engl J Med 307:580, 1982
- MURPHY BR, WEBSTER RG: Orthomyxoviruses. U Virology 2, New York, 1990.
- HARRISON, PRINCIPI INTERNE MEDICINE, Prvo hrvatsko izdanje, 2002.
- www.medicina.hr